

שני אג ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים"
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 343

ערש"ק פרשת "וירא", י"ז וזשון תשע"ג

שלא נלקה!

אברהם אבינו בגיל מאה, שלושה ימים לאחר שמל את עורלת בשרו, כולו תשוש וחלש, היינו מצפים שישכב על מזרון מרופד ויפעיל את "המוגן", וינח לרווחה. אולם, תורתנו הקדושה תורת אמת, מעידה על מסירותו הגדולה עבור הכנסת אורחים, ואף על פי שהקב"ה ברחמיו הגדולים הוציא חמה מנרתיקה והקדיר את העולם בכדי שלא יהיו עוברים ושבים שיטריחו את אברהם... לאחר שרואה את רצונו הטהור להכניס אורחים על אף חולשתו ותשישותו, שולח שלושה מלאכים. לא, אל לנו לטעות, אין הם נראו כבעלי "המאה" שיוכלו להזייל מכיסם לממן את מפעל החסד, של המנהל הגדול לענייני החסד בעולם, כך שלאברהם לא היתה שום נגיעה שלא לשמה, נידמו הם לערבים המשתחווים לחמה, ואברהם רץ לעומתם כעלם צעיר לזכות במצוה ולא להחמיצה! איזה מעשה נפלא! אברהם אבינו, למרות רצונו הטהור להכניס אורחים אינו שוכח לבקש מהם בקשה קטנה: "ויקח נא מעט מים, ורחצו רגליכם..." אברהם, שהאורחים נידמו לו כעובדי עבודה זרה, שעובדים לחמה ומכבדים כל דבר שהוא זכר לחמה, ואף את האבק מכבדים הם, מכיון שבימות החום מתרבה האבק... מבקש מהם לרחוץ את האבק שעל רגליהם בטרם ילכו ללון בביתו, בקשה נחוצה שאין לדחותה שכן מצווים אנו "ולא תביא תעובה אל ביתך". אמר להם "ורחצו רגליכם", אמרו לו (לאברהם), וכי ערביים חשדתנו שהם משתחווים לאבק רגליהם, כבר יצא ממנו ושמעאל. דהיינו, שאברהם אבינו, עם כל המסירות הגדולה, נתבע ונעשש לפי דרגתו בגלל שחשד בכשרים, והחושב בכשרים לוקה בגופו ולכן יצא ממנו ושמעאל! אחים יקרים, לרדת לעומקם של דברים אין אנו יכולים, אך להתעורר ולעורר, וליישם את הקשור אלינו ולדרגתינו, יכולים אנו ואף מחייבים לעשות זאת, יש לנו תרעומת בעבודה כלפי המנהל! חושדים אנו בחבר או שכן שלא נהג עימנו כשורה? ועל אחת כמה וכמה אם שמענו דעת תורה ולא ירדנו לעומקה! נונה אליהם בכבוד ובדרך ארץ ונשאל, את רחשי ליבנו נפתח ויתכן שעד מהרה נגלה שחשדנו היה לשווא, דבר שאין בו ממש, ונזכה שהאהבה וההבנה בינינו יחזרו לשרות כבראשונה!

"ונשאתי לכל המקום בעבורם"

באחת הערים בליטא, נערכה פעם אסיפה למען הקמת בית חולים יהודי, ובראש האסיפה עמד ראש בני הגולה רבינו ה"חפץ חיים" זצ"ל. כמובן מאליו שבין המשתתפים היו כמה גבירים, שכל אחד מהם התחייב בתרומה. אחד תרם מיטה והיו כאלה שתרמו כמה מיטות. ה"חפץ חיים" כיבד מאוד את הגבירים, חיך אליהם והעריך את תרומותיהם כמי שעושים חסד גדול בתרומתם. בין הבאים היו גם כמה תלמידי ישיבות, שאותם קיבל ה"חפץ חיים" בכבוד גדול מאוד, ודבר זה חרה היטב לכמה גבירים: היתכן? אנחנו נותנים כסף והרבה כסף וגם אותם מכבדים בלי שנתנו דבר? היו איפוא ביניהם שעמדו ושאלו את ה"חפץ חיים" בעקיצה: "כמה תרמו בני הישיבות הללו?". השיב להם מיד ה"חפץ חיים": "מה אתם מדברים? כל אחד מהם נתן חמישים מיטות!". תמהו הללו ושאלו: "מה פירוש שנתנו חמישים מיטות הלא זה סכום עצום! והלא אנחנו עם כל כספנו לא נתנו אלא עשר מיטות לכל היותר והם נתנו חמישים?". חזר ה"חפץ חיים" על תשובתו ואמר: "כן כן, כל אחד מהם נתן חמישים מיטות שלא יהיו... כל אחד מהם נותן כך שיימנעו חולאים, הם תורמים את המיטות שלא יהיו בבית החולים! התורה היא מגנא ומצלא, תורתם תציל אנשים רבים ממחלות ומצרות". סיפור נפלא זה סופר בספר "שאל אביך ויגדך", ותוכנו מתאים מאוד לפרשתינו. הדבר ידוע בשער בת רבים על שחיתותם הרבה של אנשי סדום ועמורה. כל המידות הלא טובות התקבצו למקום אחד, עד שלא היה לקב"ה ישתבח שמו לעד ברירה אלא להחריב את אותם מקומות מהיסוד והשורש. אולם בואו נא ונתבונן. אם היו בערים מתועבות אלו עשרה צדיקים, מה היה קורה? הגזירה משמים היתה מתבטלת, לא היה הרס ולא שיממון. אנשי סדום ועמורה לא היו יודעים כלל שחיייהם ניתנו להם לשלל בזכות אותם הצדיקים הממיתים עצמם באוהלה של תורה, ובקיום מצוותיהם ומעשייהם הטובים מהווים הגנה ומחסה לכל הסביבה. יתכן ביותר שאותם אנשי סדום ועמורה היו מצרים לאותם עשרה צדיקים והיו מכנים אותם משתמטים, או אוכלי לחם חינם ועוד דברים ודיבורים כלל לא נעימים, אך כבר העידה תורתנו הקדושה שאם הם היו באותם ערים, זכותם היתה מצילה, תורתם היתה מגינה והרבה אנשים היו חיים בגללם! הרבה אנשים אינם מודעים ויודעים כמה ערך יש לכל תלמיד ישיבה אמיתי שכל עולמו ושאיפתו זה ללמוד את התורה שממית את עצמו באוהלה של תורה חרף כל הקשיים הגשמיים. כמה מעלה יש לכל אחד המשתתף בל יעבור בשיעור תורה וקובע לו חוק וזמן קבוע ללימוד יומי בלי להחליפו ולהמירו בכל הון שבעולם. רבינו יונה גירונדי זצ"ל, שהיה אחד מגדולי הראשונים, כתב בסיפרו "שערי תשובה" (שער שלישי אות קמה) ופרוש המגלה פנים בתורה, האיש אשר העיז פניו לדבר על התורה דברים אשר לא כן ואומר: חינם נכתבו בתורה אלה הפסוקים וספירות העניינים האלה. ומגאוותו וגאונו אומר בליבו כי אחר שאין ידו משגת לבוא עד תכונת טעם הדברים כי אין סתר למו. ונאמר: "כי לא דבר רק הוא מכס", ואמרו רבותינו ז"ל: אם רק הוא מכס, שאינכם יודעים לפרש טעם הדבר. וכן כל העוזב דבר אחד מדברי התורה ולא יודה עליו, הנה זה מגלה פנים בתורה, וכן האומר: מה הועילו אצלנו לומדי תורה, אם חכמו חכמו לנפשם ולא נחלה לנו בשכרם. והנה כיחשו במה שכתוב בתורה: "ונשאתי לכל המקום בעבורם". עכ"ל הזהב. אחים ואחיות יקרים, בואו נייקר ונכבד כראוי את התורה הקדושה ולומדיה, נדע חשיבותם, ערכם ושמירתם. נשתדל גם אנו להצטרף למעגל של לומדי התורה ולהוסיף עוד משהו בלימוד התורה, כך נזכה לכל הברכות הכתובות בתורה ולגאולה במהרה.

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת
18:01	17:26	16:28
18:05	17:25	16:13
18:02	17:25	16:18
18:02	17:27	16:31

הפטרת השבוע:
"ואישה אחת"

מטעמים לשבת

"ויקחו נא מעט מים ורוזצו רגליכם וגו' ואקוזהו פת לזוהם וסעדו לבכם אוזר תעברו וגו' ויקחו זמאה וזולב בן בקר אשר עשה ויתן לפניהם"

(יז,ד-ז)

אומרים בשם רבינו סעדיה גאון זצ"ל, שפעם התארח אצל בעל הבית אחד, יום ראשון נתן לו פת ותה, יום שני נתן לו קפה וחלב, יום שלישי הביא לו דגים, יום רביעי הביא לו בשר, וכך היה הולך ומוסיף, אמר לו הרב סעדיה גאון: מהיכן למדת את זה? אמר לו למדתי את זה מאברהם אבינו שקודם אמר "ויקחו נא מעט מים" - רק מים, ואחר כך "ואקחה פת לחם", ואחר כך אומר ויקח חמאה וחלב", ואחר כך "ובן בקר אשר עשה", ולכן אני גם כן מוסיף לאט לאט. ואמר רבי סעדיה גאון: תראה כמה בני אדם מוסיפים לאורח, ואנחנו להקב"ה לא יודעים להוסיף וכל יום עושים אותו דבר... והיה צריך להוסיף כל יום עוד קצת ולהכיר את הבורא יתברך יותר ויותר! שאם היחס בבני אדם זה לזה הוא כך שכל יום שעובר מכירים יותר ומוסיפים עוד אהבה והערכה, קל וחומר

אצל מלך מלכי המלכים הקב"ה ש"מלוא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו,ג), שצריך שכל יום שעובר עלינו שנכיר אותו יותר ונוסיף עוד בעבודתו יתברך.

(דרש יהודה)

"כי ידעתיו, למען אשר יצוה את בני ואת ביתו אוזרו" (יז,יט)

רבינו יצחק עראמה זצ"ל עמד על כך, ש"ידעתיו" לשון עבר, ו"יצוה" לשון עתיד. ונרמז כאן יסוד ועיקר: שהבורא יתברך נותן לאדם מראש את הנחוץ לו לצורך התעלותו. את השכל והכשרון, ואין עליו אלא למלא ייעודו ולהצדיק מתנות מרום שניתנו לו!

(מעין השבוע)

"עקת סדום ועמורה כי רבה" (יז,כ)
פירש הרב "צרו המור" זצ"ל: יש חטאים חמורים, עבירות נוראות אשר די באחת מהן לגזור מוות על האדם. ויש חטאים קלים, עבירות שאדם דש בעקביו, אבל כשהן מוכפלות, הריהן כנימים דקים של תבל הנשזרים יחדיו עד להיותם כבל עבה וחזק, כמו שנאמר: "ויכעבות

העגלה, חטאה". וכלשון החסיד בחובות הלבבות: "אין קטנה בעבירות עם ההתמדה, ולא גדולה בהן עם בקשת מחילה". בסדום היו שני הסוגים גם יחד, ריבוי הן בכמות והן באיכות החטאים. וזה שנאמר "עקת סדום ועמורה כי רבה", ריבוי בכמות, "וחטאתם כי כבדה מאוד" - ריבוי באיכות!

(מעין השבוע)

"וישכם אברהם בבוקר אל מקום אשר עמד שם את פני ה' (יט,כו)

איתא בברכות (ו): "כל הקובע מקום לתפילתו אלוקי אברהם בעזרו, ואברהם מנלן דקבע מקום, דכתיב וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם, ואין עמידה אלא תפילה וכו'". בוקר אחד, סיפר מרן זצ"ל לרבי חיים ברמן שליט"א: בלילה לא יכולתי להירדם. התעניתי עד שעה מאוחרת, והחלטתי ליטול גלולה לשינה. ברם, התעורר בליבי חשש שעד שהגלולה תשפיע תעבור עוד שעה, ואם ארדם לא אוכל לקום לתפילה בשינה. על כן נמנעתי מלקחתה, ונשארת ער עד אור הבוקר!

(לולי תורתך)

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

הצדיקים ואשרי דבוקיהם, כתב רבינו בחיי זצ"ל, שבזכות הצדיק ניצל לוט, ובזכותו ניצלו בנותיו. ולפינו סיפור על מאות שניצלו בזכות הצדיק. בכל לילה היה הגאון רבי שלמאן מוצאפי זצ"ל קם לתיקון חצות, לקונו על גלות השכינה ולבקש על הגאולה שתבוא מהרה, ולאחר מכן היה עוסק בסודות התורה בהתמדה עצומה עד אור הבוקר, שאז הלך לתפילה. יום אחד לפנות בוקר הלך כמנהגו, ולא ידע שבליילה פעלו המחותרות, והבריטים הטילו עוצר. נעצר על ידי המשמרות, ונכלא במחנה "שנלר". התבונן סביבו, וראה כשלוש מאות יהודים. מהם שנעצרו כשהפרו את העוצר, מהם נאסרו כחשודים בחברות בתנועות המחותרות. ישבו באפס מעש, והמתינו לחקירתם. ראה, וחשב: לבטלה, מה זו עושה? הלא זו הזדמנות פז! מיד החל לדרוש לפניו דברי התעוררות, ומאפס מעש נקבצו להאזין לדברים. דיברו היוצאים מן הלב נכנסו ללבבות, וכשהחל לומר "תיקון חצות" אמרו אחריו פסוק בפסוק, קראו בקול מר לפורקן ולגאולה, זעקו עימו "ה' הוא האלוקים", וקראו קריאת שמע. שמעו זאת השומרים הבריטים ונזעקו. ראו שאולם המעצר הפך לבית כנסת ענק, והעצורים שופכים את נפשם בתפילה. אמרו: "אין אלו טרוריסטים", ושיחררו מן המעצר... השלים תפילתו ושב לביתו. היתה הרבנית מודאגת מאיחורו. ידעה שהוכרו עוצר וחשש שמא נכלא, ואולי ישפט לתקופת מעצר. אמר לה: "אומנם עצרוני, אך לא כדי לכלאני, אלא כדי שאשחרר עימי יהודים נוספים..." סח לה כל המעשה, וסיים את סיפורו באומר: "הרוחניות והגשמיות קשורות ושלוכות זו בזו. מכיון שגאלתי את הניצוץ הרוחני שבהם והוצאתיו, באה גם פדות וגאולה מן המאסר, ושיחררום". ואף העם כולו כך, אם יגאל רוחנית - יגאל עם גאולה גשמית!"

(מעין השבוע)

לפני כשלוש מאות שנה חי ופעל בבל הגאון הקדוש רבי ששון מרדכי זצ"ל, בעל "קול ששון", אשר גדולי הדורות שלפנינו הגדירוהו כ"איש אלוקים נורא כאחד מן הראשונים כמלאכים", ורבינו ה"בן איש חי" זצ"ל, מביא בספרו "בן יהוידע" מעשי פלא נוראי הוד שעשה הרב המקובל מהר"ר ששון מרדכי זצ"ל. ספרים רבים חיבר, ומעטים מהם נידפסו. הידוע שבהם הוא "קול ששון", פרקי מוסר והדרכה שלובים במשלים ושירים. מהם נביא משל, הנוגע לפרשתינו. אנשי סדום אצו להעשיר, ומנעו דריסת רגל במקומם. ודאי שלא זכו לסייעתא דשמיא במעשיהם, ולבסוף אבדו עם עושרם. אברהם אבינו, להבדיל, עבד את ה' בכל כוחו, וזכה לעושר ונכסים שבהם עשה צדקה וחסד, לשיבה טובה ולכבוד. משל למה הדבר דומה? למלך, שאמר לאדם: "בידך הבחירה. האם לשאת משא של קוצים דוקרניים, ואיש לא יעורר לשאתם, וכשתבוא לביתך - ישרפוך בהם... או שתיתן לך עגלת משאות, תעמיס עליה שק מלא דיגרי זהב, תיקח מהם כל הדרך די צורך, וכשתגיע לביתך הם יהיו שלך". במה יבחר?... כך, אני סדום רחוק מהבורא ועזרתו, וכילו את ימיהם בריצה אחר הממון, ובקנאה וצרות עין ובפחד מפני מתחרים, לבסוף אבדו מן העולם ועימם אבד עושרם. ואברהם אבינו חי בנחת ובאושר, "חיים מעין עולם הבא" כדברי חז"ל, זכה לסיוע ממרום, קיבל מתנות והוקף בהערצה וכבוד, עשה צדקה וחסד בעושרו, ומצוותיו הרבות ליווהו לבית עולמו - אשריו ואשרי חלקו, וזכותו מגינה עליו לדורות. והברירה ביד האדם האם להיות כאנשי סדום, לרוץ אחר הממון בבהילות ובלא לראות סימן ברכה, או לסמוך על סיוע ממרום ולהרבות במצוות, וליהנות משני העולמות!

***

ויזכור אלוקים את אברהם, וישלח את לוט מתוך ההפיכה. "אשרי

זיזרת השבוע

מעלת השלום (ב' מקומות)

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03-558-4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש) בלי נדר
אוגזן של עלוני ישא ברכה

פתרון החידה מפרשת "לך לך": רש"י יד,טו.

והייתם לי סגולה

המקונן על חורבן בית המקדש מכפרים עוונותיו,
זוכה לאריכות ימים ובניו לא ימותו בחייו, יראה
זרע יאריך ימים.

(הבית היהודי)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

היזון הבנים

זה לא בא בקלות

בדורנו הסוער והמתוח ברוב המקרים נזכרים ההורים לחנך רק כאשר "צפה" הבעיה על פני השטח. אז נזכרים לצעוק ולגעור ולנוזף ולהטיף מוסר - ומרגיעים את עצמם שבכך מחנכים. לפעמים נוזפים אף עשרות פעמים ביום, ומטיפים מוסר לילדים וחושבים בתמימות שבוזה סודר הענין. הנהגה זו שנוקטים, תוצאותיה הן ההיפך מחינוך. לדוגמא, אם לילד או לילדה קשה להתפלל יפה ומעומק הלב או שנכשל בקיום מצוה וההורה צועק וגוער על בנו בשל כך, אזי התפילה או המצוה נעשים בכפיה ובמתח, וכך מכניסים את הילד לחרדות ולאי נעימות, ולמחר יהיה לילד קשה יותר באותה תפילה או באותה מצוה. ומנגד, הרי ההורים אינם יושבים בחיבוק ידים, והסיפור יחזור חלילה: ההורים יצעקו, יתרגזו וירתחו יותר, והיוצא מכך הוא שהם עצמם מקשים על הילד בתחום שכבר התקשה בו בעבר - מקום בו היה עליהם לבוא לקראתו, לעזור לו ולהקל עליו. ראה איזו אכזבה: דוקא במקום שבו ההורים חשבו שהשקיעו מאמץ רב ביותר בחינוך, שם עלול להיות הכישלון הגדול ביותר - כתוצאה מהכפייה והמתח הנוצרים סביב ענין זה. כמו כן יש לחנך הילדים למידות טובות, יראת שמים ותורה ומצוות. ואין להגיב על אי ציות או על מרדנות בעונש מייד, אלא יש להעמיד את הילד על חובתו בתוכחה תקיפה, אבל רגועה. בספר "החינוך" מוסברת הנפעת הפעולות הקבועות על האדם כך: "דע כי האדם שפעל כפי פעולותיו. וליבו ומחשבתו תמיד אחר מעשיו שהוא עוסק בהם, אם טוב ואם רע. ואפילו רשע גמור בלבבו, אם יערה רוחו וישים השתדלותו ועסקו בהתמדת התורה והמצוות אפילו שלא לשם שמים, מיד יטה בכיוון אל הטוב ומתוך שלא לשמה יבוא לשמה. וברוב תירגולו "ימות" היצר הרע, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות". אין להורים להתייאש, ואפילו כאשר רואים שהפעולות שהם נוקטים עדיין אינן מניבות פירות, צריך להתמיד ולהמשיך באותו קו ברור, ולהוכיח את הילדים, אומנם בתקיפות ובהחלטיות, אבל במילים רכות ובדרכי נועם, כך שהתוכחה תעשה באוירה רגועה, ובכך לטעת בליבם חשק ורצון ולקבוע את הדברים בנפשם של הילדים בצורה יפה, דרמטית וחודרת ללב, בחום ואהבה שיתקבלו על השכל, הרגש והלב. [גם כאשר הדברים נעשים בתקיפות ובהחלטיות יש לעשות הדברים בלי כפייה היוצרת רגשות אנטי אצל הילד, בפרט אם הפעולה נעשית בדיכוי במרירות או גם בהשפלה]. בסופו של דבר הדברים יחדרו לליבם, כנאמר: "אבנים שחקו מים". צריכים רק סבלנות ולהיות תקיפים בדעותינו ולאט לאט לטפסף עוד פעם ועוד פעם עד שהדברים יפעלו פעולתם. וכמו שאנו משקים עציץ ולא רואים צמיחה באופן פתאומי, כך הדברים במוסר, פועלים הם פעולתם רק שניכרים הדברים לאחר זמן. נמשיך אך בסבלנות.

שלום בית

תכירו טובה אווד לשני

מרן ה"אבי אזרי" זיע"א, הירבה להכביר בגודל שיבחה של מידת הכרת הטוב - ובפחיתותה של כפיות טובה, כאשר הוא עצמו משמש דוגמא ומופת לענין זה. סיפורים רבים ישנם אודות הכרת הטוב של הרב למיטיבים עימו, וכמובן לא נוכל להביא כאן את כולם. אכן, דוגמא אחת לא נמנע מלהביא, ויהיה בגדר לימוד על הכלל כולו. רבי מאיר הייזלר מספר, כי פעם ראה איך רבינו נכנס להיכל הישיבה וממהר להתישב באפיסת כוחות במקום הפנוי הראשון שמצא: ספספל ליד דלת הכניסה... רבי מאיר, אשר חרד לשלמו - מיהר לגשת אליו ולשאול אם חש הוא בטוב, ורבינו השיב בפשטות: "הכל בסדר! מרגיש אני כשורה, אלא שכוחתי אינם עימי - מאחר ושב אני זה עתה מלוייתו של אדם מסויים בגבעתיים!". לשאלתו של רבי מאיר - הסביר רבינו כי הכיר את הנפטר מאחת העיירות בהן למד בבחרותו, אולם דעתו של רבי מאיר עדיין לא נחה: "מדוע הוצרך רבינו לילך רגלי במסע הלוייה?" - הוא שאל, "הלא יכול הוא ליסוע ברכב ולשמור על כוחותיו אשר בלאו הכי אינם במיטבם!". את התשובה שקיבל - הוא לא ישכח כל ימי חייו, והרי היא אות ומופת למידת הכרת הטוב אשר חש רבינו כלפי מי שהיטיב עימו טובה כל שהיא, ולו תהיה זו הטובה הקלה ביותר... שכן כך השיב רבינו: "הסכת ושמע על היכרותי עם אותו אדם, ואזי תבין בעצמך כי מחוייב הייתי לכבדו בכך שאצעד רגלי לאחר מיטתו... "ובכן", פתח רבינו את סיפורו - "בימי מלחמת העולם הראשונה - ישבתי בבית המדרש באותה עיירה בה התגורר היהודי האמור, ולמדתי בבית המדרש בשקידה. אוכל במידה מספקת - כמובן לא היה לי, הכפור העז אשר שרר בחוץ - היכה בי במלוא עוזו, נעלי נשחקו - עד שאצבעותי בצבצו בעדן, ובגדי - בלו מיושן וכבר לא מילאו את תפקידם כראוי, לפחות בכל הנוגע לשמירה על חום הגוף. על האוכל - המשך רבינו להסביר - יכולתי לוותר, את הרעב - השקטתי באמצעות לימוד של עוד דף גמרא או עוד תוס' מתוק - כאשר אני מקיים בעצמי את מאמר הכתוב: "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעוניי", במשך היום - הסתדרתי בדרך כלשהי גם עם הכפור הנורא, אולם הקור בלילות - היה ללא נשוא! הייתי שוכב על הספסל על מנת לתת תנומה קצרה לעיני - וגופי כולו היה רועד מחמת הקור הנורא! והנה, באחד הלילות - נכנס אל בית המדרש יהודי אחד מבני העיירה ובראותו כיצד שוכב אני על הספסל כששיני דא לדא נקשן וכל גופי מצוממר מחמת הקור העז - מיהר אל ביתו והביא לי מעיל ישן בו אוכל להתכסות בשנתו! בזכותו של אותו יהודי - סיכם רבינו - הצלחתי לשרוד את הקור הנורא באותה תקופה, והיום נודע לי כי נפטר הוא לבית עולמו. ובכן, שואל אני אותך - פנה אל רבי מאיר - כלום לא הגיע לאותו יהודי שאלך ברגל אחר מיטתו ואכבדנו לפחות בכבוד זה לאחר מיתתו?... ואם במת שאינו מרגיש כך, בבן/בת זוגינו החיים ומרגישים וגם מצפים למילה טובה ולפעמים אף תובעים זאת, על אחת כמה וכמה חובתינו כפולה ומכופלת! והמתעלם מכך, אינו שופך דמים! נתקן מעשינו, ונשפר אורחותינו ויהי ה' עימנו.

אמרי שיפר

- הרה"ק ראמ"ם שמעונוביץ אומר: בשעה שהפילו את אברהם אבינו לכבשן האש ירד גבריאל להצילו. אמר הקב"ה: אני יחיד והוא יחיד - נאה ליחיד להציל את היחיד. מכאן נראה: כיון שיש לאדם דרך שבה הוא יחיד - אז נפתח לו פתח מיוחד - מיחידו של עולם.
- ה"חזון איש" הקדוש אומר: יש ליזהר מאוד מלעשות דבר משונה שאין אחרים עושים כן.
- הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה אומר: כשאדם דבוק בהקב"ה באמת, אינו חושש מפני המלעיגים.
- הרה"ק רבי שמואל מסוכצ'וב אומר: מסירות נפש היינו: למסור גם את חלק העולם הבא שלו עבור קדושת שמו ויתברך. (פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

האדיר המולך על מדינות רבות, מפני כך לא ימצאו בארמון המלוכה קומץ זרעונים למאכל ציפור קטנה?... כן הוא גם הנמשל - אמר ה"חפץ חיים" זצ"ל - האם בגלל שמועה כי היוקר מאמיר לא ימצא בעולמו של הקדוש ברוך הוא, מלך מלכי המלכים, חופן זרעונים הדרוש לנו למחיה?...
אמן אמן אמן

לעני אחד היה אח בארץ רחוקה. לימים שמע העני כי אחיו עלה מעלה מעלה, התעשר עושר רב והפך לאחד משרי המלך. שמח העני שמחה גדולה. לשמחה מה זו עושה - תמהו קרוביו - וכי ביקשת ממנו דבר מה ונתן לך? והלא אתם גרים מרחק רב איש מאחיו, ומה תועלת תצמח לך מעושרו של אחיך? ובר מזאת, אף אם תטריח את עצמך ותיסע אליו בבקשה כי יטיב את מצבך, מי לידך יתקע כי לא יטרוק את דלתו בפניך?... צודקים אתם - ענה העני - אולם שמח אני שאחי עשיר, וטוב לי הדבר עשרה מונים מאשר שהיה עני, שהרי אומנם אם אחליט לנסוע אליו ולבקש עזרה - אולי יעזור ואולי לא, אולם אם היה עני - בודאי שלא היה מושיט לי כל עזרה ואפסו סיכויי... כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא זצ"ל - כמה יש לו ליהודי לשמוח על שיש לו אלוקים, כמאמר הכתוב: "גדול אדונינו ורב כח", וכן הוא מה שכתוב בתהלים (פרק כא): "ה' בעוזך ישמח מלך ובישועתך מה יגל מאוד". השם יתברך בטוב יכול לעזור לנו!

(משל למה הדבר דומה)

יש ואדם שומע שמועה כי זמנים קשים באים לעולם היוקר - מאמיר וכדו', וליבו מתמלא דאגה מהיכן תבוא פרנסתו ופרנסת בני ביתו? משל נאה המשיל רבי ישראל מאיר הכהן בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל בענין זה: קיסר אחד מלך ביד רמה על מדינות רבות ועשירות. בכל רחבי ממלכתו היו שדות וכרמים מהם היו מתפרנסים נתיניו הנאמנים, ולא חסרו דבר. פעם אירע שכמה אנשים זממו להפיל את הקיסר ולנשל אותו מכיסאו, הדבר נתגלה בעוד מועד, והקושרים הושמו בבית האסורים - שם המתינו למשפטם באשמת בגידה. לפני המשפט יצא הקיסר לשוח בגינת הארמון. היתה לו גינה רחבת ידיים ובה מיני פרחים ריחניים ועצי פרי מלבבלים, ובינות לעצים פכה מעיין קטן שזרם ביובלים קטנים ובו דגי זהב. לפתע ראה הקיסר על עץ אחד ציפור שיר קטנה שהנעימה בציוצה ובזימרתה. ציורה הקיסר למשרתיו לצוד את הציפור ולכלוא אותה בכלוב גדול, ואת הכלוב יניחו באולם הגדול לימין כיסאו כדי שתרגנן אל ליבו בזימרתה הנפלאה. עשו המשרתים כמצות הקיסר. כאשר הובילו את הכלוב אל הארמון נאנח אחד המשרתים. שאלוהו חביריו - מדוע אתה נאנח? נאנח אני - השיב המשרת - כי נכמרו רחמי על הציפור הקטנה. האם לא שמעתם כי נתגלתה חבורת אנשים שזממה להפיל את הקיסר? ובעת כזו מי ידאג לציפור הקטנה ומי יתן ליבו עליה? ודאי תגווע מרעב... משום כך אתה נאנח? צחקו חביריו - וכי משום שכמה אנשים עלה בדעתם להפיל את הקיסר

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ לעולם יסדר אדם שולחנו במוצאי שבת כדי ללוות את השבת, אפילו אינו צריך אלא כזית. ואף שהוא שבע ונפשו קצה באכילה ושתייה, מכל מקום ידחוק את עצמו, ובזה ינצל שלא יצטרך לאכול מאכלים ומשקים המרים לרפואה.
- ✓ סעודה רביעית מעלתה גדולה מאוד, כי כשם שצריך לכבד השבת בכניסתה, כן צריך לכבדה ביציאתה, כשם שמלויים את המלך בצאתו מן העיר. ואמרו הקדמונים, עצם אחד יש באדם ונסכוו שמו, וזה העצם נשאר קיים בקבר עד עת התחיה, ואפילו אחר שנקבו כל העצמות, וזה העצם אינו נהנה משום אכילה - כי אם מסעודת מלוה מלכה.
- ✓ מצוה לכתחילה לעשות סעודה רביעית בפת, ואם הוא אנוס ואינו יכול לקיים סעודה רביעית בפת, יסדר שולחנו במזונות, ואם אי אפשר לעשותה במיני מזונות יעשה בפירות.
- ✓ גם נשים חייבות בסעודה רביעית בפת. וסגולה לנשים שלא יתקשו בלידתן, שיאכלו בכל מוצאי שבת איזה דבר לשם מצות סעודת מלוה מלכה, ועל ידי זה ילדו בנקל בעזרת ה' יתברך.
- ✓ כתוב בזוהר הקדוש, שמי שאינו מקיים סעודה רביעית נחשב לו כאילו לא קיים סעודה שלישית, ולכן אפילו שעושה האדם שמונים וארבע תעניות או הפסקה גדולה, יזהר שלא יבטל סעודה רביעית.
- ✓ אין ראוי להתעסק במלאכה שאינה אוכל נפש או ללמוד תורה אלא עד אחר שיעשה סעודה רביעית. ונכון שלא להסיר בגדי שבת מעליו אלא עד אחר סעודה רביעית.
- ✓ מצוה מן המובחר לאכול סעודה רביעית תוך ארבע שעות מיציאת השבת, וטוב להקדימה ככל שאפשר כדי שתהיה סמוכה ליציאת השבת ולפחות יאכל קודם חצות הלילה. ומכל מקום אם נאנס ולא עשאה תוך ארבע שעות או לפני חצות הלילה, יוכל לקיימנה כל הלילה עד שיעלה עמוד השחר. ובברכת המזון של סעודה רביעית אומרים "מגדול".
- ✓ ישתדל כל אדם לאכול בסעודה רביעית פת חמה ולשתות משקה חם, שמועיל לרפואת הגוף.
- ✓ אם חל ראש חודש בשבת, נכון להרבות בסעודה רביעית יותר ממנהגו, כדי להשלים בה חובת סעודת ראש חודש.
- ✓ אסור לומר וידוי במוצאי שבת עד שיעבור חצות לילה, שעדיין יש קדושת שבת.
- ✓ מהר"ל היה רגיל לקפל את הטלית של שבת בכל מוצאי שבת, כדי להתעסק במצוה מיד בצאת השבת.
- ✓ במוצאי שבת עולה הנשמה יתירה למעלה, והקדוש ברוך הוא שואל אותה איזה מאכל שמו לפניך ואיזה חידוש תורה שמעת, ומושיבים אותה בישיבה של מעלה. ועל כן ראוי ונכון לכל אדם להתעסק בתורה במוצאי שבת, ועל ידי זה זכה ליום שכולו טוב ויום שכולו ארוך.

(השבת וההלכותיה)